

Re-animacija slovenskega animiranega filma

Špela Standecker

Emile Reynaud je 28. oktobra 1892 prvič javno prikazal svoj *Theatre Optique* v pariškem muzeju Grévin, sto let kasneje pa je Mednarodno združenje animiranega filma ASIFA izbralo ta dan kot svetovni dan animiranega filma. To pomeni, da ob tej priložnosti po vsem svetu prikazujejo animirane filme, organizirajo delavnice in tudi drugače promovirajo animirani film. V svetu je industrija animacije oziroma animiranega filma ena najhitreje rastočih, na kar vpliva bliskovit razvoj tehnologije, ki omogoča širši dostop predvsem do računalniške animacije. Hkrati se povečuje tudi povpraševanje po animiranih vsebinah, tako v zabavne namene kot tudi v izobraževalne in oglaševalske, stvar pa še dodatno potencira vse večja razvejenost in dostopnost interneta. Kljub vse bolj očitni navzočnosti animacije na številnih področjih po svetu pa se zdi, da je trend Slovenijo zaobšel.

Animacija pri nas

Kot pravi direktor festivala **Animateka Igor Prassel**, se vprašanje, zakaj ima animirani film pri nas tako marginalen status, navezuje tako na vprašanje o stanju filma kot tudi na širše vprašanje o stanju kulture pri nas. Dejstvo, da pristojnih pri nas animirani film in njegovi potenciali ne zanimajo, se kaže v tem, da v Sloveniji razen nekaj majhnih studiev, ki so jih postavili posamezni zanesenjaki, ni resno opremljena studia za animacijo, kjer bi lahko avtorji delali vse leto, po drugi strani pa je odkrnjeno tudi izobraževanje na tem področju, saj na Akademiji za likovno umetnost, denimo, še vedno ni oddelka za animirani film. Ta hip je edini delujoči studio za animacijo pri nas v Zagorju, kjer ustvarja Dušan Kastelec, ki je občinstvo doma in po svetu navdusil s svojim *Perkamdelcem*.

Kljub ne ravno spodbudnim pogojem za produkcijo animiranega filma pa je v zadnjih letih nastalo kar nekaj slovenskih animacij, zaradi katerih lahko govorimo o preporodu slovenskega animiranega filma, kar nam vsaj delno dokazujejo tudi nagrade, ki jih slovenski avtorji prejemajo na tujih festivalih. Samo v zadnjih dveh

Prizor iz kratkega filma v perversih *Patty* avtorjev Mateja Lavrenčiča in Romana Ražmana, ki je prejel posebno nagrado na Milanskem filmskem festivalu.

Foto: Filip Dolančič / Dnevnik

mesecih sta bila nagrada dva filma: *Patty*, kratki film v perversih avtorjev **Mateja Lavrenčiča** in **Romana Ražmana**, je prejel posebno nagrado na Milanskem filmskem festivalu, film *Hrepeneč po ljubenci* avtorice **Špela Čadež** pa je prejel nagrado za najboljši studentski film na festivalu Animadrid.

Očitno je torej, da ustvarjalcem na področju animacije ne manjka talenta in volje, na žalost pa temu ne sledi ustrezna finančna podpora. Tako se je končala tudi promocija in distribucija filma *Dvorišče* avtorja **Nejca Sajeta**. Lansko leto je bil nagrajen na Festivalu slovenskega filma in na Animateki, sledila so številna povabila na tiste festivale, vendar pa nič od tega ni bilo dovolj prepričljivo za Filmski sklad, da bi dobil sredstva za angleško podnaslovljeno 35-milimetrsko kopije. Prassel vidi problem financiranja tega žanra pri nas v dejstvu, da strokovno programske komisije na Filmskem skladu ne poznajo specifik nastajanja animiranega filma, kar se kaže v pomanjkanju sredstev za samo produkcijo, prav tako pa niso seznanjeni s specifično promocijo in

distribucijo tega žanra, kar najbolj občuti prav festival Animateka.

Festival Animateka

Edina institucija, ki pri nas kontinuirano promovira animirani film, je Festival **Animateka**, saj poleg vsakoletne festivalske izvedbe skrbi tudi za izobraževanje. Med solskim letom poteka izobraževanje najmlajših in več osnovnih šolah po vsej Sloveniji, vsako leto pa v sodelovanju s Šolo uporabnih umetnosti Famul Stuart organizirajo tudi produkcijske delavnice animiranega filma. A čeprav se Animateka širi – letos bodo sodelovali tako s Slovensko kinoteko kot z Mednarodnim grafičnim likovnim centrom – pa Igor Prassel opozarja, da je uspeh že samo dejstvo, da jim bo letos uspel ponovno organizirati festival. Razlog za to je pomanjkanje finančnih sredstev, za katero še dober mesec pred začetkom festivala ni popolnoma jasno, kaj in kako jih bodo dobili. To je bil letos tudi vzrok, kot so zapisali na spletni strani festivala (<http://www.animatekafestival.org/>), da Animateki ni uspelo pripraviti projekcije ob praznovanju svetovnega

Zdi se, da odgovorni ne vedo prav dobro, kako naj se obnašajo do festivala, ki je že zdavnaj našel svoj prostor in občinstvo doma, zadnja leta pa tudi v tujini.

dneva animiranega filma, ob tem pa Prassel dodaja, da glede na trenutno stanje razloga za pretirano veselje tako ali tako ni. Letos so odločila finančna sredstva, ki jih je festival dobil iz evropskega sklada Media Plus. Šele to je prepričalo druge »sogovornike« (pristojne na MOL in na ministrstvu za kulturo), da so začeli razmišljati o pomembnosti festivala in mu zagotovili vsaj minimalna sred-

stva. Zdi se, da odgovorni ne vedo prav dobro, kako naj se obnašajo do festivala, ki je že zdavnaj našel svoj prostor in občinstvo doma, zadnja leta pa postaja vse bolj prepoznaven tudi v tujini. To potrjuje odličnost madžarskega filmskega sklada, ki je pred nedavnim sprejel nove kriterije za točkovanje projektov za financiranje, med katere sodi udeležba na mednarodnih festivalih, kamor so med deset festivalov z vsega sveta uvrstili tudi Animateko.

Prassel navaja, da je največji problem sofinanciranja s strani Filmskega sklada sama finančna postavka, ki ob sofinanciranju festivalov in drugih prireditelj zajema tudi štendpence in izobraževanje, okvirna vrednost razpisanih sredstev pa je 42.000 evrov. Prav tako se mu zdi nesmiselno, da je javni poziv za sofinanciranje akcij za leto 2008 že objavljen, prvi rok tega poziva pa je 12. december 2007. To pomeni, da bi morala Animateka, če bi se držala prvega roka, tri dni po zaključku festivala (ta traja od 3. do 9. decembra 2007) oddati popoln načrt za prihodnje leto, v katerega bi morala vključiti tudi finančne podpore preostalih financirjev. To pa je seveda nemogoče, saj bosta MOL in Media Plus svoje razpise objavila šele prihodnje leto. Prav zato je Prassel prepričan, da absurdnost situacije zahteva ukinitve poziva oziroma podaljšanje prvega roka na marec ali april prihodnje leto.

Kako naprej ali optimizem ostaja

Animateko je na noge postavila skupina zanesenjakov, ki z vedno več ukinjanjem vsako leto sestavi boljši program in v Ljubljano pripelje svetovno priznane avtorje. A čeprav financije niso na prvem mestu, brez sredstev ne gre. Zato Prassel kljub optimizmu omenja, da je čakanje na sredstva in negotovost do zadnjega trenutka precej depimirajoča zadeva. Tako bi bila velika škoda, če bi festival kljub vse večji prepoznavnosti in občinstvu, ki je Animateko že zdavnaj vzelo za svoj, zaradi pomanjkanja sredstev usahljil. In čeprav je Prassel prepričan, da so na pravi poti in da je ekipa dovolj požrtvovalna, da se kaj takega ne bo zgodilo, lahko glede na dejstva samo upamo, da ne predanost ne vztrajnost ne bosta popustili.